

af byer og egne i Sydslesvig. I 1969 udgav afdelingen således en bog om det gamle Husum amt (Nørre- og Sønder Gøs herred). Den bestod af en lang række mindre artikler, hvoraf de fleste havde været trykt andetsteds først. I forhold til denne udgivelse må Egernførdebogen betegnes som et stort fremskridt. Bogen er mere homogen og har et mere tilfredsstillende videnskabeligt niveau. Den afhjælper også et generelt savn, fordi der ikke findes nogen tysk fremstilling af byens historie. Af bogens titel skal man imidlertid ikke slutte, at der er tale om en fast struktureret byhistorie i klassisk forstand som f.eks. den danske Flensborghistorie. Egernførdebogen består af 7 artikler om byens oprindelse, stednavne, kirkebygninger, billedskærere, Godske Ahlefeldt-stiftelsen, fajanceproduktionen og retshistorien. Hertil kommer to længere sammenfattende artikler om byens historie, én om tiden 1241-1914 og én om 1914 til idag. I den sidste fremlægges megen ny viden, og skildringen af nazismens virkninger i Egernførde og af det danske mindretal efter 1945 har væsentlig mere end lokal interesse. Desværre er de to historiske oversigtsartikler i modsætning til specialartiklerne ikke forsynet med kildehenvisninger og noter.

Dorrit Andersen

Samuel J. Balto: *Med Nansen over Grønlandsisen i 1888*. (Universitetsforlaget, Tromsø-Oslo-Bergen, 1981). 118 s.

Med på Nansens krydsning af indlandsisen fra øst mod vest var to samer, Ravna og Balto. Det foreliggende skrift er Baltos beretning herom, skrevet på samisk i 1889 og oversat til norsk i 1980. Begge versioner er trykt, så den egentlige beretning fylder blot 2

× 35 sider. Resten er indledning med biografiske oplysninger, omstændigheder ved afrejsen fra Norge og et par grønlandske digte, der afspejlede grønlændernes reaktion på begivenheden. Dette omgivende stof er ualmindelig rodet præsenteret og har svært ved at aftvinge interesse. Baltos beretning har sin egen charme ved at være skrevet fra ekspeditionens bagtrop, og det er tænkeligt, at Nansen-specialister kan få noget ud af at sammenligne den med Nansens beretninger. I sig selv er den jo en kilde til de lag i befolkningen, som ellers sætter sig så få skriftlige spor.

Axel Kjær Sørensen

Jørgen Fleischer: *Et grønlandsk blad Atuaqagdlitit 120 år*. (Det grønlandske Forlag, Godthåb, 1980). 83 s. (dansk og grønlandsk tekst).

I januar 1861 begyndte skriftet Atuaqagdlitit at udkomme. Initiativet var den kgl. inspektørs, H.J. Rink, men bladet var skrevet og i alle måder fabrikeret af grønlændere og på grønlandsk. Først i 1874 kom det regelmæssigt med 12 numre om året, fra 1932 med 24 numre og fra 1974 kom det hver uge. 1952 blev det dobbeltsproget og overtog sit danske navn fra et rent dansksproget blad, der var startet under krigen i 1942, og som gik ind i 1950, Grønlandsposten. Det er bladets nuværende redaktør, der i anledning af 120-året har samlet nogle glimt fra den forløbne periode. For tiden før sin egen tiltræden (1952) står hans fremstilling naturligvis i stor gæld til hovedværket på området: Knud Oldendow, *Bogtrykkerkunsten i Grønland og mændene bag den*, Kbh. 1957. Fleischers lille rigt illustrerede skrift med en tekst, der ikke overskrider 10 normalsider, kan således kun være en